

Газета 1996—жыл
1-сентябрдан баслан
шыға бастады

17 АПРЕЛЬ

1997 жыл

№ 14 (21)

ПИИШЕМБИ

сатыуда еркин баҳада

АДАМ ХАМ НЫЗАМ

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ХУҚЫҚ ҚОРҒАҰ УЙЫМЛАРЫНЫҢ ЖӘМИЙЕТЛИК—ХУҚЫҚЫЙ ГАЗЕТАСЫ

Муҳаррир минбари

1997—ЙИЛ ИНСОН МАНФААТЛАРИ ЙИЛИ

Президентимиз томонидан белгилаб берилган беш тамойил, иқтисодий йўналишнинг негизини ташкил этиб, у халқимизнинг турмуш даражасини оширишга қаратилган.

Фуқароларни ҳуқуқий муҳофаза қилиш, аҳолининг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш—ҳуқуқий демократик давлат барпо этиш йўлидаги энг долзарб масала бўлиб Президентимиз бошчилигида олиб борилаётган сиёсатининг асосий йўналишларидан биридир.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясида энг олий қадрият сифатида давлат ва ижтимоий тизим эмас, балки инсон олинди. Конституциянинг 13-моддасида «Ўзбекистон Республикасида демократия умуминсоний принциплари асосланади, уларга кўра инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шавқи, қадриятлари ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланади»—деб белгилаб қўйилган.

Инсон ҳуқуқ ва эркинликлари фақатгина Конституция билангина қўриқланиб, қафолатланиб қолмасдан, балки улар жаҳон ҳамжамияти томонидан тан олинган халқаро ҳуқуқнинг норма-

лари ва принциплари билан ҳам қўриқланади.

Инсон ҳуқуқини ҳимоя қилишда давлатчилик ва фуқаролик муносабатлари, меҳнат ва уй-жой, нафақа ва солиқ, табиатни муҳофаза қилиш ва жиноятчиликка қарши курашиш масалалари, қўйингки, ҳаётимизнинг ҳамма жабҳалари ана шу заминга таяниши зарур.

Республикамызда демократик ислохотларни чуқурлаштириш, хусусан инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя этишни кучайтириш юзасидан кўп иш қилинмоқда.

Президентимиз Фармони билан инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ тузилди, Олий Мажлис Кенгаши томонидан амалда қонун ҳужжатлари мониторинги институти ташкил этилди. Ўзбекистонда демократик ўзгартишларни чуқурлаштириш борасидаги асосий вазифаларни рўёбга чиқаришга қаратилган республика комиссияси тузилди. Ўзбекистон парламентининг VII сессияси демократик ўзгартишларни чуқурлаштириш йўлида муҳим босқич бўлиб қолди, унда Олий Мажлиснинг

инсон ҳуқуқлари бўйича вакили тўғрисидаги қонун лойиҳаси, шунингдек, ахборот олиш қафолатлари ва эркинликлари тўғрисидаги ҳамда журналистнинг касбига доир фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонун лойиҳалари биринчи ўқишда маъқулландики, улар жамиятда демократияни янада чуқурлаштириш, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишга, қонунийликни мустаҳкамлашга қаратилгандир.

Ўзбекистон ҳукумати манфатдор давлат ва ижтимоий тизимлар билан инсон манфаатлари ҳимоясини амалга оширишнинг 1997 йилга мўлжалланган чора-тадбирлар Дастурини ишлаб чиқди. Мазкур Дастурда ечим кўзда тутилаётган ўзаро боғлиқ муаммолар мажмуи куйидагиларни ўз ичига олади:

— шахснинг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ҳимоясини амалга ошириш;

— инсон ҳуқуқи ва унинг ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш;

— инсоннинг маданий, маънавий интеллектуал лаёқатини рўёбга чиқариш учун шарт-шароит яратиш.

Республикада амалга оширилаётган ислохотлар оммавий ахборот воситалари олдида янги вазифаларни қўймоқда.

Матбуот аҳолида янги тафаккур ва онгни шакллантиришда таъсирчан қурол бўлиши, кишиларнинг фикр ва хоҳиш-иродасининг эркин амло холис ифодасини, инсон манфаатларининг изчил ва фаол ҳимоясини бўлиши керак.

«Оммавий ахборот воситалари демократлаштириш йўлининг, ислохотлар йўлининг фаол тарғиботчиси бўлиб қолиши шарт. Айни пайтда уларнинг ўзи моҳият жиҳатидан демократик бўлмоғи зарур.

Ўзбекистон Республикасида яқинда тузилган Оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармаси, назаримда, айни шу зақсадга хизмат қилади. Уни ҳар зақсадга қўллаб-қувватлашимиз лозим». Юртбошимизнинг бу қимматли фикрлари ҳар вақт ёдимизда турмоғи ва унга амол қилмоғимиз шарт.

Таҳририят.

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРОКУРАТУРАСЫНДА

1997 жыл 11-апрель күни Қарақалпақстан Республикасы прокуратурасының коллегия мәжлиси болып өтті.

Мәжлиске барлық қала хәм район прокурорлары қатнасты. Мәжлисти Қарақалпақстан Республикасы Прокуроры Х. А. Халимов кирис сөз бенен ашты.

Мәжлисте Қарақалпақстан Республикасы прокуроры төрепинен 1997-жыл 1-шереги даўамында ҳуқық төртибин бекемлеу хәм жынаятшылыққа қарсы гүресий бойынша алып барылған жұмыслар жуўмағын талқылап, алға қойылған ўазыйпаларды белгилеу бойынша Қарақалпақстан Республикасы прокуроры орынбасары Д. Худайбергенов мәлимлеме жасады.

Күн төртибинде қойылған Ўзбекистан хәм Қарақалпақстан Республикаларының «Мәмлекетлик тил ҳаққында» ғы Нызамының прокуратура органы төрепинен орынлау барысы ҳаққында Қарақалпақстан Республикасы прокуроры М. Арзымбетов баянат жасады.

Мәжлисте қаралған мәселелер бойынша Нөкис қалалық прокуроры А. Низанов, Беруний районы прокуроры С. Жуманиязов, Нөкис район прокуроры Б. Дошымбетов, Хожели район аралық прокуроры А. Абдуллаев, Шымбай районы прокуроры Ж. Сейтеков шығып сөйледи.

Мәжлисте Қарақалпақстан Республикасы прокуроры Х. А. Халимов жуўмақлаушы сөз бенен шығып сөйледи хәм алдағы турған ўазыйпаларды белгилеп өтті.

ЖЫНАЯТ АЗ БОЛСА ТЫНЫШ ЖАСАЙМЫЗ

Гөресизлик бизге не берди?

Республикамызда көплеген при жаңалықларға тийкар салынды. Буны қүндыликли турмыстағы ҳәркетлер тастыйықлап атыр. Мине усындай елеули жаңалықлардың бири бул—ҳуқық қорғау уйымларының газетасы «Адам хәм Нызам» дүньяға келди. Республика халқы ҳәзир бул газетаға көз тигип отыр. Себеби турмыстан алынған мысалларды халық оқып билгиси келеди, пикир айтады, милицияның ислеген жұмысынан пикир туўылады. Жәмийет арасында ҳәр қыйлы миездеги адамлар бар, демек ҳәр қыйлы ҳөдийселер болып турады. Бундай ҳөдийселердин бир жағында әлбетте адам баласы бар.

Тарау хызметкерлери кәсиплик ўазыйпасын қаншелли толық атқарыуға умтылса халық пенен байланысты күшейтиуи мүмкин. Бул байланыстың шынжыры усы газета болады деп айтыу мүмкин.

Сырттан қараған айрым келте пикир адамларға милиция жұмыс ислемей бооқа қарап жүргендей сезиледи. Негизинде ондай емес, бул пикир орынсыз хәм қөте. Олардың жұмысы машақатлы, сырлы хәм қыйын. Хөттеки олардың арасында ўақытқа «бағынбай» жұмыс ислейтуғынлары баршылық. Айтайын дегеним—газетаның жәмийетлик хабаршысы, журналист, ишқи хызмет ветеранлары хәм жигерли (мийнет) хызмет ислеп атырған ишқи хызметкерлердин газета менен байланысы жақсы жолға қойылып алыу керек деп ойлайман. Халықтың ҳуқықый саўатының тереңдесийине бул газетаның көп пайдасы тийеди. Сондай-ақ газетада «Сораңыз жуўап беремиз» атлы рубрикасында мәслөхөтлер көбирек жарияланса екен.

Екиншиден қайсы бир милиция хызметкери халықтың жәрдемине мүтөж болып қалады. Гейде жынаятты көрип турып көзин жұмып қалатуғын

«тамашагөйлер» де ушырасады. Жәмийет тынышлығы хәммеге керек екенлигин ойлауымыз керек. Себеби адам адамлар менен төгдирлес.

Участкалық инспекторлардың жұмыслары ҳаққында қызықты, унамлы фактлерден ўзликсиз жәриялап турму пайдалы. Олар халықтың арасында көп жүреди, турмыслық фактлерден көбирек биледи. Жынаяттың алдын алыуа олардың пикирин есапқа алыу керек! Олардың мөкан кеңес, аўыл ақсақаллары менен бирлесип ислеп атырған жұмысларын жарыққа шығарыу арқалы газета мазмунлы хәм қызықты төсирли шығады.

Халықтың арасында нийети дүзиу ҳәр қандай жәмийетлик жұмысларға жарамлы, пикири терең, жақсы адамлар көп. Олардың адамгершилик қәсийетлерин нәсиятлау журналистлердин кәсиплик ўазыйпасы. Хәр бир тарау өз газетасына ийе болып атыр. Деген менен баспа сөз ҳаққындағы нызамның талаплары бирдей. Демек журналист турмыстың қайсы бир тараўнан мағлыўмат алыуға ҳақылы. Сонлықтан ҳуқық қорғау уйымларының хызметкерлери журналистлер менен жәмийетлик байланысты күшейтиу пайдалы. Газета редакциясы жәмийетлик хабаршылар санын көбейтсе оларға тийисли жұмыс бөлистрип берилсе хәммемиз жәм болып халыққа хызмет ислесек, келешегимиз парлақ болады.

Газетаға хабаршы копик етпейди. Мен республикада жасап атырған ҳәр бир адамның хөттеки бир келип кететугын мийманлардың қолында «Адам хәм Нызам» газетасы болыўын қәлер едим. Себеби бул газетадан халықтың ўмти мол. Жынаят аз болса тыныш, тоқ, татыу хәм абаданшылықта жасаймыз.

Саладтин МИНАЖОВ,
Өзбекистан Журналистлер Ауқамының ағзасы.

Суретте: Солдан оңға қарай Хожели районның МСИ баслығының орынбасары А. Оразов, МСИ баслығы Д. Нурбаев, МСИ арнаулы қадағалау болиминиң бас ревизоры Б. Ходжаевлар ис ўақтында.

